

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

12. decembar - 25. decembar 2025. godine

Sloboda izražavanja

Pretnje novinarima/kama

Medijski profesionalci u Srbiji redovno su izloženi targetiranju i verbalnim napadima od strane najviših predstavnika/ca vlasti. U takvoj atmosferi napadi se prelivaju i na online sferu odakle dolaze anonimne pretnje smrću što ukazuje na ozbiljnu ugroženost fizičke bezbednosti nezavisnih novinara/ki. Na mejl adresu redakcije Radara kao i na stranicu njihovog portala stigle su pretnje spaljivanjem redakcije i pretnje smrću karikaturisti Dušanu Petričiću. Pretnje su danima upućivane i novinarima Marku Vidojkoviću i Nenadu Kulačinu. U jednoj pretnji, osoba koja se predstavlja kao Mile Bajšev Veliki Ćaci poručuje dvojici novinara da imaju sreće jer nisu na Zapadu, i da bi tamo bili na odstrelu i da bih ih lovili, te da su oni u "Vučićevoj demokratskoj Srbiji", gde je narod tolerantan, i pretnju završio sa "dok ne pukne". Predsednik ANEM-a i član Stalne radne grupe za bezbednost novinara Veran Matić upozorava da od 45 predmeta onlajn pretnji otvorenih u 2025. godini, nije bilo ni jedne osuđujuće presude. Ovakva poražavajuća statistika dodatno ohrabruje one koji iza anonimnih profila vređaju i prete novinarima/kama zbog toga što rade svoj posao. Napadi u online sferi ne iznenađuju u okolnostima u kojima se novinari/ke konstantno nalaze na meti predstavnika/ca vlasti. Tako je predsednik Srbije na konferenciji za štampu pored standardnih uvreda i nekulturnog odnosa prema novinarima/kama N1, izrekao i: "To što vas mama i tata nisu naučili elementarnom redu, to je vaš problem. A ja ću da vas naučim, dobićete odgovor i na svoje dobacivanje. Naučiću vas redu kad vas već roditelji tome nisu naučili. Sram vas bilo". Posle ovakvog Vučićevoog odgovaranja na pitanja novinara Mladena Savatovića, usledio je talas pretnji i uvreda na račun ovog novinara. Na društvenim mrežama su potom osvanule i poruke pretećeg sadržaja na račun redakcije N1. U atmosferi sveopšte društvene polarizacije i širenja netrpeljivosti od strane predstavnika vlasti prema svima onima koji kritički misle, nemoguće je izbeći i kontra-napade pojedinaca koji neprimereno deluju. Tako su 16. decembra, na adrese redakcija pro-režimskih medija Kurira, Monda i Espresa stigle dojave o bombama, koje su na sreću bile lažne. Pretnje na račun novinara/ki nastavile su se i pored svih apela novinarskih i medijskih udruženja da se sa time prestane i da se stane na put ovakvoj praksi. Nakon izveštavanja o ministru kulture Nikoli Selakoviću, protiv koga je Tužilaštvo za organizovani kriminal podiglo optužni predlog, novinarka N1 Ana Novaković bila je izložena botovskim napadima na društvenim mrežama.

Nažalost, pretnje nekada izađu iz okvira online sfere i preliju se i na realan-fizički prostor. Tako je Fahrudin Kladničanin, urednik portala Hava.rs i direktor Akademске inicijative Forum 10, verbalno napadnut na ulici u Novom Pazaru u danu protesta za opstanak Državnog univerziteta u Novom Pazaru. Zabrinjavajuć broj napada na novinare/ke koji se desio u poslednjem mesecu godine, odraz je loših okolnosti u kojima su novinari/ke tokom čitave godine delovali što ovaj posao čini izuzetno opasnim a budućnost nezavisnog novinarstva u Srbiji dovodi u neizvesnost.

Pretnje Vuku Cvijiću

U moru pretnji kojima su novinari/ke bili izloženi u posmatranom periodu izdvojio se jedan preteći poziv upućen novinaru Radara Vuku Cvijiću. Cvijić je dobio poziv 17. decembra sa nepoznatog inostranog broja, a čovek koji ga je pozvao mu je zapretio da “pazi šta će sutra da objavi” i da će “upoznati” pozivaoca “ukoliko objavi tekst”. Cvijić je odgovorio anonimnom pozivaocu da je sve već odštampano i da sutradan nedeljnik izlazi u prodaju, na šta je pozivač kazao “onda ćeš me upoznati”. Ova vrlo ozbiljna pretnja po bezbednost novinara Cvijića dodatno zabrinjava s obzirom da raniji slučajevi fizičkih napada na njega i dalje nisu rešeni i da čak i oni počinioци koji su identifikovani nisu kažnjeni. Redakcija nedeljnika Radar prijavila je pretnju nadležnom tužilaštvu sa oznakom “hitno”. Bezbednost novinara Cvijića je ozbiljno ugrožena, a sada je sve na institucijama i na njihovoj rešenosti da zaštite novinare/ke. Nažalost njihovo dosadašnje (ne)postupanje ne ohrabruje.

Novinar pozvan u policiju

Novinar lista Danas Uglješa Bokić dobio je poziv od novosadske policije da u četvrtak 25. decembra dođe u policijsku stanicu, kako bi bio saslušan po nalogu Osnovnog javnog tužilaštva. Saslušanje je zakazano povodom objavljivanja delova policijske službene beleške na portalu Danasa, a u vezi sa hapšenjem novosadskog advokata Nemanje Aleksića početkom aprila ove godine. Tužilaštvo je naložilo da policija Bokića sasluša na okolnosti krivične prijave, koju je podneo lično advokat Aleksić protiv NN osobe zbog krivičnog dela Povreda tajnosti postupka. Iz redakcije Danas-a saznali su da je cilj saslušanja da se od novinara Bokića dobije informacija ko je bio izvor za objavljeni tekst. Advokat Aleksić je, inače, uhapšen zbog incidenta u saobraćaju, kada je najpre ušao u verbalni sukob sa drugim vozačem, a zatim i izašao iz automobila sa golf palicom u rukama. U tom trenutku, naišla je patrola policije koja je savladala Aleksića, oborivši ga na zemlju, o čemu su svedočili snimci objavljeni na društvenim mrežama i u medijima. On je nakon toga priveden u policijsku stanicu, gde mu je određeno zadržavanje do 48 sati. Dok se nalazio u policiji, on je testiran brzim droga-testom koji je pokazao da je pozitivan na amfetamin, a nakon toga mu je određen pritvor do 30 dana. Danas je došao u posed ove službene beleške, od izvora iz novosadskog tužilaštva. Advokat Aleksić poznat je široj javnosti zbog toga što je branilac bivšeg ministra Gorana Vesića u slučaju “nadstrešnica”. Pozivanje novinara Bokića na saslušanje direktan je pritisak i pokušaj zastrašivanja novinara i njihovih izvora. Takođe, svaki pokušaj da se novinar natera da otkrije ko je izvor informacija je i direktno kršenje Zakona o javnom informisanju i Kodeksa novinara i novinarki Srbije, prema kojima novinar/ka nije u obavezi da odaje svoje izvore.

Onemogućavanje novinara/ki u obavljanju novinarskog posla

Pored verbalnih pretnji i fizičkih napada, novinari/ke se bore i sa brojnim drugim preprekama u radu koje opstruiraju nezavisno, potpuno i istinito informisanje javnosti. Policija koja čuva šatorsko nasilje Ćacilend tražila je novinarki portala Mašina da obriše snimke sa telefona koje je napravila ispred Skupštine Srbije. Novinarki N1 Žaklini Tatalović je skupštinsko tehničko osoblje isključilo mikrofona po naredbi ljudi iz kabineta predsednice skupštine Ane Brnabić kako novinarka ne bi mogla da postavlja više pitanja na konferenciji za štampu. Sve ovo su aktivni pokušaji onemogućavanja novinara/ki da obavljaju svoj posao i korak su ka potpunom medijskom mraku i tišini.

Pritisci zbog podrške protestima

Intenzivirani pritisci na poljoprivrednike koji su podržali studentske proteste se nastavljaju. Inicijativa za opstanak poljoprivrednika Srbije saopštila je da je njihovom članu stiglo rešenje o pasivizaciji poljoprivrednog gazdinstva u trajanju od pet godina. Nekoliko dana kasnije saznalo se za još jedan slučaj pasivizacije, zbog čega je pogođeni poljoprivrednik najavio da će stupiti u štrajk glađu. Vlast ekonomskim ugrožavanjem poljoprivrednika pokušava da spreči proteste radnika/ca ove privredne grane i na taj način direktno ugrožava egzistenciju pogođenih porodica koje žive od poljoprivrede. U prethodnom periodu sa represijom su se suočili i lekari. Profesor i kardiolog Vladimir Zdravković, kome je ranije prećeno otkazom na Medicinskom fakultetu u Kragujevcu zbog odbijanja da drži onlajn nastavu, sada je smenjen sa mesta rukovodioca Klinike za kardiologiju u Univerzitetskom kliničkom centru. Bez posla je ostao i profesor doktor Vladimir Dugalić koji više neće biti hirur Prve hirurške klinike u Kliničkom centru Srbije. Sa otkazima i disciplinskim postupcima kao vidom odmazde vlasti zbog učešća u protestima suočili su se profesori/ke i nastavnici/ce u školama i na fakultetima, zaposleni u javnim preduzećima, doktori/ke, poljoprivrednici/ce i drugi radnici/ce koji su privatno ili javno stali uz studente/kinje i podržali proteste.

Sloboda okupljanja

Žandarmerija opkolila mirne građane/ke na protestu

U Bačkom Petrovcu je grupa od oko 50-ak pripadnika žandarmerije opkolila manju grupu građana/ki koji su organizovali miran protest. Građani/ke Bačkog Petrovca, slovačke nacionalnosti, okupili su se u danu zajedničke posete slovačkog i srpskog predsednika kako bi izrazili nezadovoljstvo stanjem u kojem se ova zajednica nalazi. Međutim, kordon policije im je to onemogućio i dva sata im nije bilo dozvoljeno da napuste park u kojem su se okupili. Među građanima/ka se nalazila i urednica Storyteller-a Vladimira Valtner, kojoj policija nije dozvolila da napusti ograđeni deo i obavlja svoj novinarski posao. Podsećemo, veći sukobi su tokom leta započeli nakon napada pripadnika i podržavalaca SNS-a na organizatore Slovačkih narodnih svečanosti i građane/ke koji su došli da posete izložbu o protestima.

Sloboda udruživanja

Upad u stan aktivistkinje

Kuća aktivistkinje Ljiljane Nešić iz udruženja “Žene za mir” iz Leskovca obijena je i vandalizovana, ali ništa nije ukradeno. Ovo udruženje koje se bavi osnaživanjem žena koje su pretrpele nasilje godinama se nalazi na meti pritisaka i targetiranja. Napadi na njih naročito su se intenzivirali 2022. godine, kada su aktivistkinje ovog udruženja otkrile da je novac za SOS kancelariju za žrtve nasilje od lokalne samouprave dobio muškarac dva puta osuđivan za nasilje. Povodom napada kojima su tada bile izložene se oglasila i specijalna izvestiteljka Ujedinjenih nacija o položaju branitelja ljudskih prava koja je zatražila od vlasti u Srbiji da okonča uznemiravanje “Žena za mir”. Aktivistkinje ovog udruženja izložene su i administrativnim pritiscima lokalnih organa vlasti, a upad u kuću Ljiljane Nešić još jedna je pretnja ženama koje svojim radom štite i bore se za prava svih žena. Posebno zabrinjava podatak da je u Leskovcu zabeleženo dva femicida u roku od mesec dana, a da država i dalje ne prepoznaje femicid kao posebno krivično delo.